

Częstochowa, 13 stycznia 2020 r.

**Szanowana Pani
Alina Sarnecka
Dyrektor
Departamentu Podręczników,
Programów i Innowacji
Ministerstwa Edukacji Narodowej**

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa stał się wsparciem dla szkół, a w szczególności bibliotek szkolnych w zakresie promocji czytelnictwa uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Księgozbiory bibliotek szkolnych oraz pedagogicznych poszerzyły swoje zasoby o wiele nowych, aktualnych pozycji książkowych. Kontynuacja programu będzie niewątpliwie ważnym elementem w kształtowaniu zainteresowań czytelniczych dzieci i młodzieży. Dyrektorzy i nauczyciele pozytywnie oceniają Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa oraz liczą na jego kontynuację.

W związku z powyższym przekazujemy uwagi i rekomendacje do projektu programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” - Priorytet 3 – *Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych*. Poniższe rekomendacje i wnioski poprzedzone zostały wielomiesięcznymi obserwacjami, rozmowami z dyrektorami szkół oraz nauczycielami bibliotekarzami odpowiedzialnymi za realizację Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Wynikają one z problemów, które dyrektorzy i nauczyciele napotkali podczas realizacji programu w swoich placówkach oświatowych.

**Uwagi i rekomendacje do projektu programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” -
Priorytet 3 – Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez promowanie i wspieranie rozwoju
czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych**

Opracowanie:

- dr Agata Arkabus – nauczyciel bibliotekarz Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie, członek Krajowej Rady Bibliotecznej*
- Juliusz Wasilewski – redaktor naczelny miesięcznika „Biblioteka w Szkole”*

- **Wniosek o zmianę terminu (przedłużenia) realizacji NPRCz w szkołach do końca roku szkolnego.**

Najważniejszą zmianą dla szkół byłoby zamykanie kolejnych edycji programu - nie do końca roku kalendarzowego - lecz do końca czerwca. Obecnie jest tak, że w praktyce na zakup książek i realizację wymogów programu nauczyciel bibliotekarz ma czas od września do połowy grudnia (chyba że poświęca czas na zakupy w wakacje, ale przecież tego program nie może zakładać ani wymagać). Jak wiadomo, wrzesień w szkołach podstawowych upływa w znacznej mierze pod hasłem "podręczniki", czyli zostaje 2,5 miesiąca (grudzień do połowy). W tym czasie nauczyciele muszą kupić książki, wprowadzić je do obiegu bibliotecznego i zrealizować zadania wynikające z rozporządzenia (teoretycznie z wykorzystaniem tych zakupionych książek). Nie da się tego wszystkiego zrobić w tym czasie tak naprawdę solidnie (i jednocześnie wykonywać inne obowiązki). Problem stanowi również rozliczanie finansów programu (w budżecie rozliczane są latami kalendarzowymi). Rozwiązaniem może być wykonywanie zakupów przez szkoły do końca roku kalendarzowego, a realizację wymogów programu do końca czerwca.

- **Możliwość finansowania innych działań w ramach NPRC.**

Kolejna kwestia to możliwość wydania części pieniędzy z programu na inne cele niż zakup książek, np.: zaproszenie do szkoły pisarza, zakup materiałów potrzebnych do akcji czytelniczej, nagrody dla uczniów, szkolenia lub warsztaty dla dzieci i młodzieży promujące czytelnictwo.

- **Problem interpretacji terminu „nowości wydawnicze”.**

Dyrektorzy szkół i nauczyciele bibliotekarze zgłaszają problem interpretacji terminu „nowości wydawnicze. Jest on niezbyt precyzyjnie określony. Często pojawia się wątpliwość, co można za pieniądze z programu kupować. W rozporządzeniu istnieje jedynie zapis, odnoszący się do książek niebędących podręcznikami. Interpretacje szkół (a nawet organów prowadzących) poszły w kierunku książek z obecnego rynku wydawniczego. Czyli nowością wydawniczą może być np. kolejny dodruk "Pana Tadeusza" czy nawet wierszy Kochanowskiego. Często szkoły z pieniędzy NPRCz uzupełniają zasoby lektur szkolnych. Ale ideą programu jest promocja czytelnictwa. Chodzi więc o to, żeby biblioteki szkolne przestały być wypożyczalniami tylko lektur obowiązkowych, a młodzi czytelnicy wypożyczali również (a może przede wszystkim) książki stanowiące rozrywkę i czytanie dla przyjemności. Lektury obowiązkowe niech "zabezpieczają" organy prowadzące. Należy więc doprecyzować, że w ramach NPRCz można kupować książki współczesne (np. mające pierwsze wydanie maksimum 10-15 lat temu) albo przynajmniej (to proste rozwiązanie) określić maksymalny "udział" lektur obowiązkowych w zakupach - nie powinien być wyższy niż 20% (kwotowo lub wartościowo), a obecnie przekracza 40%.

- **Realizacja projektu edukacyjnego w szkole.**

Wymogi NPRCz (szczególnie ten mówiący o realizacji zajęć metodą projektu w każdej klasie) wzbudzał kontrowersję (bo faktycznie trudno uznać za możliwe zrealizowanie takich zajęć dla każdej klasy, jeśli w szkole jest ok. 40 klas i 1 (przeciętnie niepełny) etat nauczyciela bibliotekarza.

Ale tu już praktyka wskazała rozwiązania, bibliotekarze robią np. ogólnoszkolne konkursy, projekty dla wielu klas itp. Bywają problemy z realizacją wymogów, bo często bibliotekarz jest pozostawiony sam sobie - nie ma odpowiedniego wsparcia innych nauczycieli (co mógłby wyegzekwować dyrektor).

- **Umożliwienie wypożyczeń książek na okres ferii letnich.**

Duży problem dotyczący wypożyczeń związany jest z udostępnianiem zbiorów na czas ferii letnich. Dyrektorzy i nauczyciele niechętnie podchodzą do założeń tego wymogu w związku z brakiem ewentualnych roszczeń związanych z brakiem zwrotów książek po wakacjach. Może warto byłoby dokonać zapisu: *dostosowały organizację pracy bibliotek szkolnych do potrzeb uczniów, w szczególności przez umożliwienie im wypożyczania książek również na okres ferii zimowych **lub** letnich.*